

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; П'ЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0871 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗА ЦИВІЛЬНУ КОНТРОЛЬ НАД ВІЙСЬКОВОЮ УСТАНОВОЮ В ЗАБЕЗПЕЦІ НАЦІЇ

Вашингтон, 28. лютого. — Комісія Організації Екзекутивної Ділянки Уряду, якої головою є колишній президент Герберт Гувер, представила конгресові восьму частину своїх студій над теперішніми недотачами уряду і поставила рішуче до вимоги, щоб поставити Краєву Військову Установу під цивільну контроль. Це потрібне на те, щоб зберегти добробут країни перед вузкими інтересами службовиків. При цій нагоді комісія ствердила, що Краєва Установа є під теперішню пору „майже найслабшим департаментом“.

Комісія вказує на спосіб, щоб президент був у ближніх зв'язках з організацією безпеки; щоб секретар оборони мав владу над секретарями армії, флоту і повітряних сил і щоб ці секретарі мали тільки становище підсекретарів оборони; щоб секретар оборони мав право назначати і звільняти головних штабів; щоб встановити спосіб складання одного оборонного бюджету без зайвих таких самих видатків в різних ділянках оборони.

Секретар оборони Джеймс Форестал не брав участі в нарадах над складанням цього звіту, хоч він є одним з 12 членів комісії. Додатково, що про такий звіт секретарі поодиноких ділянок воєнної служби.

ОСНОВНИЙ ВИШКІЛ В АРМІЇ ПРОДОВЖЕННИЙ

Форт Монро, Вирджинія. — Армія надасть шість тижнів часу на основний вишкіл рекрутів до теперішніх восьми тижнів, як це сповідає ген. Джейкоб Л. Деверс, голова полкових сил армії. Нова програма вишколу почнеться з дня 7. березня. У програмі будуть класти більше ваги на значення кожного воїна особисто, як бовову одиницю. Воляк має бути спосібний „думати, діяти і бути відповідальним з власної ініціативи“ — сказано в розпорядку ген. Деверса.

РІШАЛЬНА БОРОТББА ПРОТИ ОБСТРУКЦІЇ В СЕНАТІ

Вашингтон. — На зазив президента Трумана в сенаті почали прихильники адміністрації боротьбу проти обструкції („флібастер“) південних сенаторів, які хочуть заблокувати президентську програму праці в конгресі. У сенаті появилась в цій справі резолюція, щоб обмежити право виступу промов. Проти цієї резолюції почали обструкцію деякі південні сенатори. Президент, як кажуть, дав доручення своїм прихильникам, щоб перевести боротьбу за обмеження обструкції навіть коштом інших справ, які мають прийти на денний порядок на рад.

НЬО ЙОРК МАЄ БІЛЬШОЇ ДОЛЯРІВ ПРИХОДУ З КОНВЕНЦІЇ

Нью-Йорк. — Минулого року місто Нью-Йорк гостило в себе 2,184,572 позамісцевих людей, які приїздили сюди на різні конвенції. Ці цифри згадало Нью-Йоркське Бюро Конвенцій і Гостей, на якого чолі стоїть Вернанд Ф. Гімбел. Усіх конвенцій в році 1948 було 649. Вони принесли місту приходу біля більшона доларів.

Труман і Айзенгавер відкрили кампанію Червоного Хреста

Кампанію з 1949 р. за зібранням \$60,000,000 на Американський Червоний Хрест почав промовою по радіо президент Труман, а після нього сказав своє слово ген. Двайт Д. Айзенгавер. Президент вівзав „усіх людей доброї волі“ складати жертви на Червоний Хрест, який він назвав „спільною народою“. Його промова була передана після півгодинної радіо-програми Американ Бродкестинг Компані в год. 9.55 вечері в понеділок 28 лютого. Ген. Айзенгавер сказав, що Червоний Хрест це „тепле серце вільного народу“ і якщо б воно було занедбане, тоді „уряд був би оправданий вимішати в таку ділянку, в якій уряд вільної країни не повинен цього робити“.

У своїй промові през. Труман згадав про всесторонню діяльність А. Ч. Х. і його розгалуження, а ген. Айзенгавер вказував на вірцеву організацію А. Ч. Х. при своїй діяльності. Ще перед зачаткуванням кампанії поодинокі міста поробили від себе підготовку до місцевої кампанії.

СЕНАТОРИ В ПЕВНЯЮТЬ АЧЕСОНА ПРО ПРИЄМЛИ- ВІСТЬ АТЛАНТИСЬКОГО ПАКТУ.

Вашингтон. — Сенатори Там Коннаді й Артур Ванденберґ ухвалили секретаря стейту Діна Ачесона, що закликає Атлантійського Оборонного Договору приймати для них так, як він складений. Точні умови Атлантійського Пакту не звісні, однак загально думують, що в 5 точці поміщене заповнення військової допомоги для країн, нападених агресором.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ У СПРАВІ АТЛАНТИСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Вашингтон. — Конгресмен Деніел Дж. Флорд з Пенсильванії зголосив резолюцію, щоб цілий конгрес заявився за підтримку Північно-Атлантійського Оборонного Пакту. В резолюції сказано, що на випадок нападу якогось агресора на члена А. Пакту, Заучені Держави для власної оборони дадуть усе можливе, включаючи й військовою допомогою, щоб стати в обороні нападеної країни.

НА БЕРЕЗЕНЬ ЗАПО- ВІДЖЕНО 12 ТРАНС- ПОРТІВ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

ДВА ТРАНСПОРТИ ВЖЕ В ДОРОЗІ ДО БОСТОНУ І НЬО ОРЛІН; СТАРАННЯМ З.У.А. Д.К. ІДЕ 228 УКРАЇНЦІВ. Філадельфія, 1. березня. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що на місяць березень заповіджено 12 чергових транспортів нових іммігрантів з таборів переміщених осіб до ЗДА. Два транспорті вже виїхали. Два 26-го лютого виїхав з Времергафен до Нью Орліна пароплав „Дженерал Стюрджіс“, на якому іде 39 українців старання ЗУАДКомітету. Того самого дня з порту Гамбург виїхав до Бостону пароплав „Марін Флешер“, на якому старанням ЗУАДКомітету іде 189 нових українських іммігрантів. Дата причеплення кораблів до порту ще точно не відома і вона буде подана до відома своєчасно. Поіменний список українців, що їдуть старанням ЗУАДКомітету буде проголошений в черговому числі „Свобода“.

УМЕР ПРОФ. ІВАН РАКОВСЬКИЙ

Ньюарк, Н. Дж., 1. березня. — Вчора в год. 11-й вечері в місцевому Сейнт Френсіс Госпіталі умер видатний український вчений і громадський діяч, голова Українського Наукового Товариства ім. Шевченка та автор численних праць, проф. д-р Іван Раковський, проживши 74 роки. Покійний був антропологом, учеником проф. Федіра Вовка. По скінченні університетських студій проф. І. Раковський був зразу учителем гімназії в Коломиї, а опісля в академічній гімназії у Львові. Після першої війни та під час польської окупації Західної України, Покійний був одним з організаторів тайного українського університету у Львові. Після ліквідації тої установи він був покликаний викладати антропологию в Богословський Академії. В році 1930 він був обраний головою Наукового Товариства ім. Шевченка і на тому пості залишився до кінця свого життя; перенісши всі неодоли цієї установи під час нацистської і більшовицької окупації. Крім своєї наукової діяльності, Покійний брав видатну участь в українському громадському житті, зокрема в Просвіті, був редактором відомого „Українського Братства“ та залишив велику наукову спадщину. До Америки він приїхав 24-го грудня минулого року, але по тижневі захворюванні вже більше не піднявся з постелі. Смерть проф. Івана Раковського це велика втрата для українського народу.

Заповідають можливість резиг- нації ген. Клея

КЛАРК І ВІДЕМАЕР КАНДИДАТАМИ НА МОЖЛИВИХ НАСТУПНИКІВ.

Берлін, 1. березня. — З авторитетних джерел повідомляють, що американський військовий губернатор в Німеччині, ген. Луїс Д. Клей, який персоналіфікує західний спротив советським політичним атакам на Берлін, задумує в недалекий майбутності зголосити свою резолюцію з цього посту та, правдоподібно, взагалі залишити активну військову службу. Це право ген. Клеєві вже прислуговує, бо він вже закінчив 30 років своєї військової служби. З цих самих авторитетних джерел заявляють, що ген. Клей просив секретаря Армії звільнити його з теперішніх обов'язків вже в часі між квітнем і липнем цього року. На пресовій конференції у Франкфурті ген. Клей потвердив, що він поінформував Армію про своє бажання перейти в стан спочинку, але він не вніс ще формальної резигнації. Загально вважається, що ген. Клей покинув би свій теперішній пост вже аж після встановлення західно-німецької держави. Дальшими ознаками можливої резигнації ген. Клея вважається факт, що батальоном з його штабових старшин в цьому році припадає зміна постів служби і ще не внісено жадних пропозицій, щоб їх залишити на дотеперішніх місцях. Ген. Клей вчора заявив, що він повідомив департамент Армії, що він „хотів би піти у відставку швидко, як тільки це можливо“. Як можливими кандидатами на наступників ген. Клея називається ген. Кларк і ген. Велдмаер. Проте, секретар Армії,

П-Н РЕБЕТ ВИХАЛА ДО ЕВРОПИ.

Нью-Йорк, 1. березня. — З місцевого порту виїхала сьогодні американським пароплавом до Німеччини п-н Дарія Ребет, європейська делегатка на Світовий Конгрес Українського Жінництва у Філадельфії. Під час свого побуту в Америці п-н Ребет виступала з цілим рядом докладів в українських громадах, що мало теж широкий відгук в американській пресі. Вияснення п-н Ребет про українську визвольну боротьбу УПА в Україні, були свого часу надруковані теж у великих американських щоденниках, включно з Нью-Йорк Таймс-ом. Друга європейська делегатка на СКУЖ, п-н Ірина Павличковська, виїхала на короткі відвідання до Канади. До Європи вона задумує вертатися з кінцем цього місяця.

КОМУНІСТИ В БРИТАНІЇ ЗАЯВЛЯ- ЮТЬ СВОЮ ЛОЯЛЬНІСТЬ МОСКВІ

Лондон, 1. березня. — Після відомої заяви виготовлених в Москві провідників комуністичних п'ятих колон у Франції та Італії, Моріса Торреса і Пальміра Тольяті, що комуністичні партії в тих країнах не тільки не виступають проти советської армії, але й активно будуть їй допомагати навіть на випадок советської агресії на ці країни, тепер подібну, хоча де-що обережнішу заяву зложив теж секретар комуністичної п'ятої колонії в Британії, Гері Полліт. Згідно з повідомленням комуністичного органу Дейлі Воркер, він на приватному засіданні провідників комуністичної партії британської коммунелету заявив, що комуністи в Британії будуть намагатися зупинити „всю агресивну війну проти Советського Союзу, організуючи страйки та виконавчі комітети проти війни“. Полліт з обережності не сказав, що робили б британські комуністи на випадок нападу советських військ на Англію, але це можна здогадуватися з попередніх заяв комуністичних провідників, які кожну війну, без огляду на те хто та з яких причин її зачав би, вважатимуть тільки агресією на Советський Союз, хочби війну зачали самі Советі. Ці відверті заяви лояльності до чужої країни з різними закликами до зради своїх власних народів, що їх тепер проголошують провідники більшовицьких п'ятих колон в поодиноких країнах, не мають свого прецеденту в історії.

У ФРАНЦІЇ ЗААРЕНТОВА- НО ЗА ЗРАДУ ДВОХ КОМУ- НІСТИЧНИХ ОФІЦЕРІВ АРМІЇ

Париж, 1. березня. Міністерство внутрішніх справ Франції вчора офіційно повідомило про заарештування двох комуністичних офіцерів французької армії під закидом шпигунства в користь Советів. Один з них, згідно з повідомленням поліції, признався до передачі важливих інформацій про продукцію зброї у Франції військового аташе однієї з країн советських сателітів. Це вперше французька поліція вмішлася безпосередньо в справу шпигунства в армії. На слід цього наведено її проголошення тасмних військових інформацій в місцевій комуністичній пресі, що з черги доведло до авторів цих інформацій, іменом, одного капітана, інструктора парашутистів в місті По, та одного майора. Справа починає прибирати пораз більших розмірів і вже заповідається далекоїдучу акцію проти него зрадинства. Акція ця, згідно з заявою міністра внутрішніх справ, може охопити цілу комуністичну партію, включно з її парламентарними представниками. Проти двох комуністичних послів вже пороблено заходи, щоб відтягнути ім право парламентарної недоторканості і подібну акцію заповідать теж проти Торреса. Переведені вже арешти серед комуністів, включно з двома останніми офіцерами армії, переконують, що комуністична партія у Франції, подібно як і в усіх інших країнах, є насамперед шпигунською советською п'ятою колоною з всеобіймаючим полем діяння.

П'ЯТЬОХ ДАЛЬШИХ ОБВИ- НУВАЧЕНИХ В СОФІЇ „ПРИ- ЗНАЛИСЯ“ ДО ВИНИ

Софія, 1. березня. На комуністичній судовій комедії проти 15 протестантських провідників в столиці Болгарії вчора п'ятьох дальших обвинувачених „призналися“ до вини, потверджуючи закидвані їм злочини зради, шпигунства та протизаконних грошевих транспортів. Досі зізнавало 8 обвинувачених, і всі „призналися“. Сімох дальших будуть зізнавати сьогодні і опісля будуть покликані свідки. Обвинувачені „признаються“, що вони збирали військові, політичні та господарські інформації проти Советського Союзу і передавали їх американським і британським представникам.

СОВЕТСЬКИХ САТЕЛІТІВ ПЕРЕМІНЮЮТЬ В СОВЕТ- СЬКІ „РЕСПУБЛІКИ“

Відень, 1. березня. Кеміл Рінґ, бувший політичний редактор великого румунського щоденника „Семіналь“, тільки що втік зі своєї країни і тепер широко розповсюджує шпигунські повідомлення, але безпосередньо перемінюють всіх своїх сателітів в чисто советські „республіки“. В Румунії, Болгарії, Мадяріщині, Чехословаччині і Польщі брутальною силою вводяться советські порядки, вилітніуючи все, що стоїть цему на перешкоді.

АВСТРІЯ ВІДКИДАЄ ЮГО- СЛАВСЬКІ ДОМАГАННЯ

Лондон, 1. березня. Австрійський міністер закордонних справ, Карль Грубер, відкинув вчора югославські домагання до австрійської території та в справі воєнних відшкодувань, видвинуті югославським представником на конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав. В інших справах Австрія готова зустріти югославські домагання „в половині дороги“.

ІНДОНЕЗІЇ ВІДКИНУЛИ ПРОПОЗИЦІЮ ПЕРЕТО- ВІВ В ГАЗІ

Батавія, 1. березня. (ЮП) — Індонезійські республіканці відкинули вчора голандське запрошення на конференцію в Газі, що почнеться 12-го березня та заданим якої є припинити сформовання самоуправління для Індонезії. Республіканські керівники заявили, що вони ніколи не погодяться і не візьмуть участі в жадній акції, яка омінас резолюцію Ради Безпеки в справі їх країни.

ЗАЯВА ЛОЯЛЬНОСТІ СО- ВЕТСЬКОГО ГАВЛЯНТЕ- РА В ПРАЗІ

Прага, 1. березня. Советський гавлятер Чехословаччини, прем'єр Антонін Запотоцкй, заявив вчора, що в теперішньому „коаліційному“ уряді Чехословаччини „немає місця для тих, що могли б змовлятися з ворогами Советського Союзу“. Він рівночасно заповів „безпощадні заходи проти тих, що поширюватимуть брехні закордонних радіських станцій“.

ВОНИ ЗНОВУ ЛЮДИ...

УКРАЇНСЬКІ Д.П. БУДУЮТЬ СВОЇ НОВІ ДОМИ В МЕРІЛЕНДІ

6)

(Докінчення).

СИМВОЛ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ НА ФАРМІ МЕРІЛЕНДУ

Скільки приємних вражень мусить викликати в кожного вид Володимирового Тризуба на віддаленій фермі в стейті Меріленд! Цей символ вільної України завезли тут зі собою Вартоломей і Олександр Торжбинович, молоді українські фермери, що вчора ще були нікому непотрібними діти, а сьогодні вони вже знову люди. Лютий ворог відібрав їм все, відібрав їм їхню бать-

фармерський робітник і фермер з найбільшим признанням оцінює його роботу. Проте, в голові фермера зростають всілякі думки про „Юкрейнієнс“, як він бачить, що головний, якщо не єдиний зміст Дончукового багажу — це книжки. Крім того, Дончук — любитель фотографувати, він теж пише. Його спогад про „Діда Василя“ з під союської дійсності вже теж чекає своєї черги в редакції „Свободи“.

Дончук і фермер собою і працюють цілком задоволені. Мешкання, харчі і все дуже добре. Праця — як коли, але

Як далеко заїжділи до Львова і Самбора? Новоспечений „Волтер“ Торжбинович і його жінка з інтересом приглядаються „картографічним“ висновкам „Фармера“ про географічне положення місцевості їхнього нового побуту. Це інтересне теж для д-ра Галана. — (Фото — Фенчинський).

квічину, але він не міг відібрати їм їхньої віри в неї та їхньої надії, що приїде час і минеться та забудеться „срамна година“ неволі і знову ожеве „добра слава, слава України“. Вони зазнали багато горя, вони пройшли світами, несучи в своїх серцях та в своїх бідолашних клунках цей невимірний символ невимірної вільної України.

Зі свого нового місця побуту, зі своєї праці та зі свого оточення вони дуже задоволені. Роблять все, що на фермі може бути до роботи. Трохи руки болять, але звикнуть. За минулий тиждень Вартоломей, з якого фермер для простоти і вигоди зробив „Волтера“, дістав за тиждень праці 10 доларів. Харчуються разом з фермерами. Як буде далі — ще не знає. Фермер зі свого боку висловлює теж найбільше задоволення своїми новими співробітниками.

„РЕФОРМАТОР“ ДОНЧУК

На черговий великий фармі Меріленду „серце крається“ Зосимові Дончукові, 46-літньому економістові, „тепер з Воліні“, яка теж, правдоподібно сягає, в його розумінні, по Одесу. Він сам-познайомлений з фермерським ділом економіст і працював колись в якійсь комісії планування. І як йому тепер не має „крастися серце“, як він, наприклад, бачить, що тут дається корм худобі і вона приблизно половину з того розкидає? Він з подивом говорить про механізацію сільського господарства в Америці, але він багато дечого зреформував би. Головно з кормом худоби.

Дончук — це один з тих українських „професіоналістів“, що їм кожна робота знайома і жадна не страшна. Тепер він

Він — кооператор а його дружина — учителька, але фермерська робота вже є, сказати б, в українській крові. Робота не легка, але яка робота легка? Проте, на душі легко, як є свідомість, що з цієї роботи є користь та що це є справді вільна робота вільної людини.

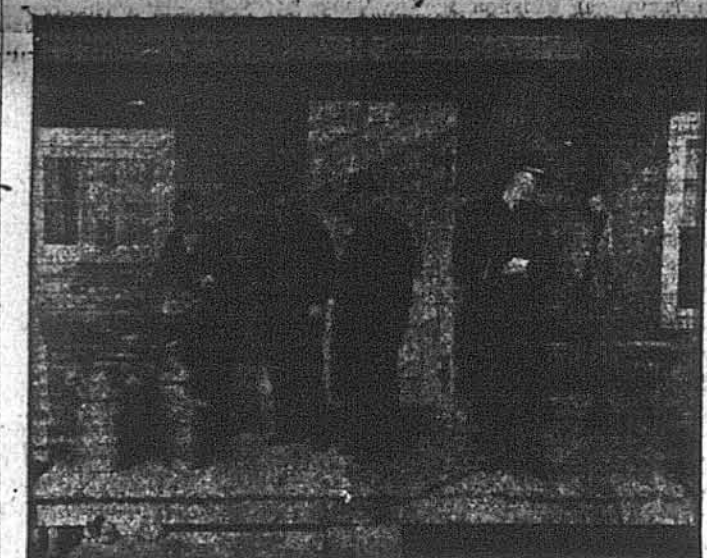
Ця українська сім'я в Меріленді має ще одну радість. Це їх син. Ми приїхали на ферму цілком несподівано, але всіх застали прибраних та в святоточному настрою. Це ж неділя. Їх син — у вишній сорочці — це справді козак, хоч куди. На другий, чи третій день після приїзду на ферму він вже був в школі і зразу в п'ятій класі. З усім перекрасно дає собі раду і учители самі ствердили що його знання, головне в математиці, переходить програму п'ятого шкільного ступеня.

Дмитришині і сім'я фермера Донела Ендру могли б бути прикладом співжиття робітників з працедавцями. У них вже з першого дня витворилось прекрасне дружнє відношення і це є одною з головних причин загальної задоволеності і радості. Тут справді „еве́рібаді гепі“ — як ствердив капітан Ріджлі.

XVIII.

„ВЕРІ ПЛІЗД“

„Вері плізді“ — дуже задоволений теж молодий фермер Френк Бівер своїм новим українським співробітником, Михайлом Полянком, а Полянок фермером. Заки ми добрались на їх ферму, нам довелося перемогти одну чисто фермерську трудність — болото. Ферма ще недавно була власністю нігрі, що від них її відкупив за досить дешеву ціну Мр. Бівер. Кулив з усім: полем, лісом, хатою і болотом в дозді до неї Роберт зі

Михайло Полянок в „розмові“ зі своїм фермерським працедавцем про призначення та злі і добрі сторінки накривки до банків на молоко. Д-р Галан побіч вдає, що він і на цій справі розуміється, а капітан Ріджлі фотографує Фенчинський „зловий“ ще заки він потрапив прибрати відповідну позу. — (Фото — Фенчинський).

справжньою поліційною відвагою пустився в це болото своєю машиною, а капітанові з д-ром Галаном вже „не випадало“ лишатися. На ферму ми ще коштом більшого зусилля, газоліни добили, але з ферми капітанове авто вже

треба було витягати трактором. І витягнути.

Полянок і фермер, як і в багатьох інших випадках американських фермерів з українськими робітниками, мають одну трудність, іменно, по-розумітися. Але навіть ця трудність є часом „вері плізент“, як доводиться рухами рук означувати поодинокі поняття.

XIX.

ВІЗРІЦЕВА ФАРМА МР. ГЕМБРИЛ-А

За таких без сумніву можна вважати ферму і фермера Мр. Гембрила. Ми вже далеко за собою були залишили сліди болота з попередньої ферми, як звернули в напрямку забудовань великої земельної післюсті та житлових домів, що могли б сміло

Міссіс Гембрил (зправа) познайомлює Павліну Каміньську з технічними чудами американської кухні. Біля п-ні Каміньської дві дочки Міссіс Гембрил. — (Фото — Фенчинський).

вважатися курортом. Під'їждючи до ферми, ми зустріли подорожні середнього віку чоловіка, в якому навряд чи можна б відразу пізнати фермера. Своім виглядом і поведінкою його можна б „взя-

ти“ за куди ходити: поля і ліси куди оком глянеш. Сама українка з великим одушевленням оповідає нам про свій побут на фермі. Чоловік працює на фермі, а вона допомагає в хаті. Вона має до нас єдине прохання: пояснити фермерам, що вона і її чоловік хотіли б робити більше, ніж вони мають до роботи. Міссіс Гембрил з признанням усміхається та виявляє своє найбільше задоволення зі своїх українських співробітників. Вона заявляє, що від своїх робітників вона не вимагає більшої та іншої роботи, яку вона робить, чи могла б робити сама. У них на фермі і в хаті все механізоване, все робиться машинами, і тому потриває ще деякий час, заки українці повністю опанують всі нові мето-

ди праці. Але фермері вже після кількох днів поділяють велику спосібність своїх нових співробітників, їхню інтелігенцію, пильність і трудолюбивість. В найближчому часі Мр. Гембрил дожидає ще дальші три сім'ї українських фермерських робітників зі скитальцями. Під час розмови Мр. Гембрил виявив велику зорієнтованість та зацікавленість загальними українськими справами.

На рій фермі трапилася теж приємна пригода капітанові Ріджлі. Припадковому прийняв там молодінь підступив до капітана, питаючи: Екскюзмі Сер, чи не будете ви капітан Ріджлі. Ай ем — каже капітан, а в чому діло. Моя мати — виявив далі молодінь, — є вашим великим приятелем, і назвав їм'я своєї матері. Пригадка зробила велику приємність капітанові. Він теж мило згадає цю паню, що „була найліпшою танцюристкою в Балтимор“ ще за його, сказати б, парубочьих часів.

XX.

„ЖИВА ПРОФЕСІЙНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ“

„Живою професійною енциклопедією“ назвав фермер Пудика Івана, що його разом з жінкою Христіною та малим сином Володимиром ми з черги відвідали на одній з ферм Меріленду. Фермер признається, що виставивши завірення та погодившись прийняти на працю і мешкання невідомого йому „форейнера“, він зразу мав деякі побоювання. Але всі вони розвіялись вже в перших днях спільного знайомства. Тепер вони взаємно цілком зі себе задоволені. Його „Юкрейнієнс“ — це в роботі всезнайко. Крім великого знання фермерського діла, він є вправним шофером, знає шевство, кравецтво, включно з фризьерством — і тут фермер поглядив себе по свіжо підстрижений з боків лисій голови. Вони разом живуть, разом харчуються і разом працюють. Жінки разом забавляють своїх немовлят. Фермер ще оповідав нам таку пригоду: Він довідався, що на одній сусідній фермі теж є сім'я новоприбулих українських робітників.

Сім'я Івана Пудика і його фермерських працедавців. Двох чоловіків, дві жінки і двоє дітей. Все — сказати б — смієтрячно. Д-р Галан на краю зправа між ними теж радіє, що все „окей“. — (Фото — Фенчинський).

Бажаючи зробити своїм українцям приємність, він порозумівся телефоном зі сусіднім фермером і тоді вони оба покликали українців, щоб і ті собі поговорили по телефоні. Фермер зі щирим співчуттям говорив, як він довідався, що українці з другої ферми пропонував швидко закінчити розмову, відчувачи нехті до телефону. Фермер думає, що це ще залишки європейського переляку цих людей, що в телефонічній розмові та ще й незрозумілій для американців мові могли б добувати „змову“ іт. п. На цій фермі, як і на попередній, ані фермер ані робітники не мали жадних окремих побажань, крім висловів взаємного довіря.

На цьому „автор цих рядків“ закінчив свої відвідини новоприбулих старанням ЗУАД Комітету українських робітників на фермах Меріленду. Інші „сопутники“ ці відвідини продовжували ще до пізнього вечора того ж дня.

XXI.

ПІДСУМКИ.

В цьому першому короткому репортажі з умови життя і праці спрощених ЗУАД Комітетом нових українських іммігрантів на фермах Меріленду інформації про це аж ніяк не вичерпується. На цю тему можна б вже написати — як кажуть — „грубу книгу“. Вправді, обмежений час відвідин не дозволяв нам ані на докладніші оглядини самих ферм, ані на довгі розмови з фермерами і робітниками. Але всі вони стояли без сумніву під поняттям капітанового „еве́рібаді гепі“. Фермері давали найбільше признання та поділяють трудолюбивість, солідність, інтелігенцію, чистоту та привабливість українців. Українці зі свого боку не находять досить палких слів, щоб виявити своє задоволення з нових обставин та щоб висловити свою вдячність ЗУАД Комітетові та цілому американсько-українському загалові за допомогу в переселенні. Звичайно, це ще тільки початки і ще залишається багато дечого налагодити. Інтересно, що бажання власної української церкви і

українського священника в околиці, де могли б всі сходитися і спільно по своєму молитися, було чи не одним з найбільших бажань всіх. Майже всі українці намагались представити свою радість з теперішнього положення на чорному тлі кошмарного минулого. Сьогодні в них вже зростають сміливі плани на майбутнє, бо вони справді вже знову люди. Щасливі люди у вільній країні.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МІКОЛА МУРАШКО,
41-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ІСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.

ІСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕНІЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa.

ОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛАНЧИН,
41-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
41-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПУЛА,
83 S. Hancock St., McAdoo, Pa.

ВОЛОДИМИР ГІРНИК,
1 Craik Ave., Kingsway,
Toronto 9, Ont., Canada

Д-р АМІРОСІП Т. КІЗЕЛ,
4651 Braden Ave., Detroit 10, Mich.

ІВАН В. ІВАНЧУК,
430 Manor, Detroit 4, Mich.

СТЕПАН КУРЮЛІАСЬ,
990 N. Montclair St., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДИ:

НАКОЛ ДУДА,
1545 Benjamin Ave., Windsor, Ont., Canada.

СТЕФАН СЛОБОДЯН,
25 N. 10th St., Philadelphia, Pa.

ІВАН РОМАНІШИН,
15 — 38th St., Irvington, N. J.

ТАРАС ШПИКУЛА,
466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.

ВОЛОДИМИР ДІДІК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.

ГЕНОВЕФА ЖЕРЕБНЯК,
1369 Brown St., Akron, O.

МІКОЛА ДАВІСКИВА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.

ІВАН ККОЛЬСЬКИЙ,
23 Fairlawn Ave., P. O. Box 467,
Woonsocket, R. I.

ДМИТРО ШМАГАЛА,
4037 Riveredge Rd., Cleveland, Ohio

ОЛЕНА ШТОГРИН,
4733 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.

ПЕТРО КУЧМА,
95 East 7th St., New York 3, N. Y.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАРЯ-АЛЬМАНАХА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторін друку і містить багато оригінального, цікавого, вартісного, інформативного матеріалу з різних ділянок американського й українського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

„СВОБОДА“

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Похорон бл. п. Івана Сороки.

В четвер 2-го грудня б. р. похоронено бл. п. Івана Сороку (старшого), що проживав у Філадельфії ще від 1906 року. Він помер в п'ятницю 26-го листопада на удар серця. Покійний приїхав до Америки зі села Климець, повіту Стрий, Галицької України.

Івана Сороку виколисали бойківські коломиїки, плекалі верховинські вітри, виховали зелені Карпати.

Приїхавши до Америки, він не забув про свою верховинську маму, але щиро тримався того, що вона його навчила. У Філадельфії він був одним з піонерів українського організованого життя. Він був одним з основателів найбільшого товариства у Філадельфії, Українсько-Американського Товариства Горожан, він закладав Братство св. Василія, відділ УНСОЮЗУ; був членом основателем Української Громади на Норті, а через останні десять літ був господарем Українського Горожанського Клубу у Френкфордї. Брав участь чимало у всіх патріотичних виступах української громади в Філадельфії; був делегатом на Конвенції У. Н. Союзу кількома наворотами. Помагав збирати фонди на рідне село, на вільну боротьбу і різні добродійні цілі. Сам також любив жертвувати.

Покійний виховав гарну родину, три доньки і два сини. Один з синів, Олександр, є старшиною при Американській Армії. Тепер служить в Японії. В смутку і горю залишив вдову Анну і чотири внуки.

Похорон його стягнув велике число людей, а по похороні відбулися похоронні поминки в домі Тов. Українсько-Американських Горожан. Тіло покійного рівно було вилежане в великій салі Тов. Горожан. Цим віддані йому честь як членові основателів.

Поминки проводив п. Михайло Дубас. На його поклук згадали покійного добрим словом усі громадяни: М. Дармограй, І. Жмутин, С. Слободян, М. Вишванюк, Т. Свистун, Т. Тренчик, Г. Шагала, І. Кісь, Хромяк й інші. По відданню пошани згадані громадянами, п. М. Дубас попросив присутніх, щоб на пам'ятку Івана Сороки зложили датки на добродійні цілі.

Зложили саїдуючі учасники похорону: по \$5: Т. Радиский, С. Слободян, П. Бернцый, Н. Ковбель; по \$2: М. Дармограй, М. Вишванюк, Т. Свистун, Л. Зациний, А. Мушинка, І. Жмутин, Діламо, Г. Михайлюк; по \$1: П. Карач, Г. Шагала, С. Бриндзей, І. Кісь, М. Фука, С. Хромяк, Плаваний, Борисевич, Хромяк, Н. Крисько, Морріс, Хромяк, І. Пеленський, Бадай, К. Тершак.

Можливо, що деякого незаписано, то просить вибачити. Всіх грошей зібрано \$54.20, які так розділено: на Український Допомоговий Комітет в Філадельфії \$30.20, решту грошей розділено на українські релігійні програми в Філадельфії.

Учасник.

БОСТОН, МАСС.

Другий привіт для наших братів.

Дня 11 лютого наша громада знову привітала своїх братів, що приїхали з заморя до гостинних берегів нашої Америки. Тому, що приїзд був запланований наперед, наш місцевий допомоговий комітет добре приготувався, щоб гідно зустрінути їх вже в причалі. Ввечір 10 лютого комітет зійшовся на нараду, а на ній явився від ЗУАДК адв. Мих. Родик. Він дав нам вказівки, що нам робити і треба було бачити, як наші громадяни прислухувалися до тих вказівок, щоб

їх точно виконати. До праці стали не тільки уродженці Старого Краю, але й тут роджена молодь. Наше жіноцтво приготувало перекуску, яку мали ми подати новим імігрантам негайно після того, як покінчиться перевірка багажів митними урядовцями.

При підготовці перекуски і при обслузі при виході з корабля працювали наші громадяни: В. Хомин, В. Ярош, А. Пашак, І. Одомарук, а з жінок: М. Мороз, С. Музика, М. Давискиба, А. Гуцуляк, М. Хомин. Крім того теж і деякі інші громадяни виконали інші прислуги. Вони закупили харчових м'ясних продуктів та овочів, молока й хліба і поробили "сендвічі" на дорогу. До цього причинилися грошевими жертвами: А. Шафранська і М. Зварич по 2, а Ф. Бойко 1 долларом. Хто розуміє, що це значить жертва на наглі потреби, той мусить дати признання того роду жертводавцям.

Тому, що на майбутнє знову будуть приїждати через Бостон кораблі з скитальцями, нам треба бути готовими з жертвами на такі хвилині потреби й на це звертається увагу нашому громадянству Бостону й околиці. Жертви треба складати до місцевого допомогового комітету. Побажаєм було б, щоб теж і наші товариства прихильно поставилися до цієї справи.

М. Давискиба.

СЕНТ ЛУІС, МО.

На скитальців.

На "поправинах", влаштованих громадянами Петром і Вандою Ярема з нагоди одруження їх сина Володимира, з факу фотографів, з Флорой Ліндер, гром. Михайло Парашак сказав кілька слів на тему терпіння наших скитальців. На допомогу скитальцям зібрано \$20.

Жертвували: Петро Ярема \$5; М. Парашак \$3; В. Ярема і А. Брааск по \$2; по \$1: Тріса, Дворек, К. Люпчин, В. Парашак, М. Сонков, А. Лясковський, М. Круховський, Е. Ярема, А. Громоцька. Збірку вислано до ЗУАДККомітету.

Анна Громоцька.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Свято в пам'яті О. Басараб.

В неділю 13 лютого Відділ 23 Союзу Українок об'єднав величаво пам'яті Ольги Басараб та інших наших героїв. Минає якраз 25 років, як Ольга Басарабова згинула мученицькою смертю в дзяцькій тюрмі у Львові. В церкві стаяли до панахиди, яку відправив о. Побуцький, 82 членкині в двох рядах з візниками на грудях. По відправі зійшлися всі в Українським Народним Домі при Мартин вулиці. Салю була гарно прибрана, а портрет Ольги Басараб обвішано гарними рушниками. Хоч падав дощ, але народу було повно.

По отворенню свята п-нею Ясіньською виступив хор під управою п-ни Андрусевич і відспівав два гимни, американ-

ський і Союзу Українок Америки. Потім відспівав підібрані на це свято пісні, а їх виконання повила публіка громадянськими оплесками. Декляція п-ни Захарко, що недавно прибула до скитальців, викотила багато сліз, бо була віддана з великим відчуттям. Повстанці пісні, привезені з краю, відспівали дві родини: Стельмахів і Захарків. Вони грали і співали і публіка прямо не хотіла їх пустити з сцени.

Обширний реферат про Покіну Ольгу Басараб анголюсила п-ни Сливинська, згадуючи при цьому і про цілий ряд інших наших героїв та героїнь.

Потім знов виступали за співами родини Стельмахів та Захарків.

При кінці влаштовано ще перекуску, підчас якої п-ни Ясіньська поклікала до слова п. Захарку, що розповів про переживання нашого народу на рідних землях під різними окупаціями і на скитальщині. Про боротьбу наших повстанців розповідав п-ни Стельмах, кажучи, що й її одинокий син не хотів опускати рідної землі й пішов до повстанців.

Весь дохід піде по половині на допомогоу УПА і видання творів Лесі Українки англійською мовою.

Марія Черіба, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Кожний, хто бажає, щоби прислано ним оголошення пошукувати родину і знайомих скитальців було поміщене у "Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонній коштує \$1.00.

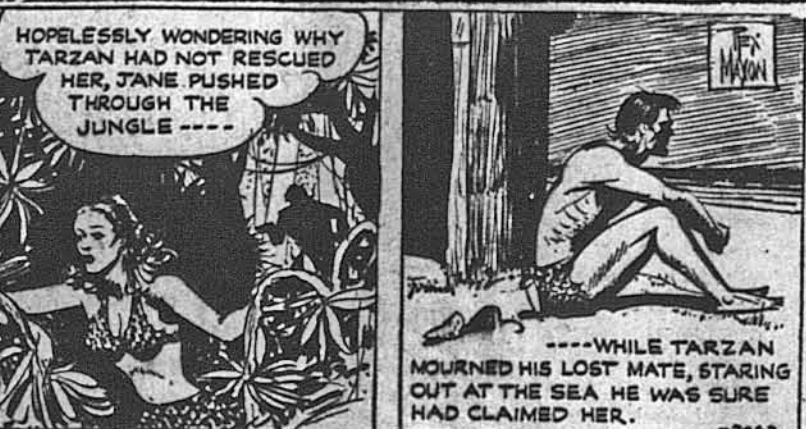
Адм. "Свободи".

ТАРЗАН, ч. 2042. Тарзан тужить за Дженою.

"Коли Редзік довідався, що Тікар утік, він погнав у лют. "Твоє життя знаходиться в моїх руках, а як ти його циниш, то віднайдеш для мене того

звіра" — сказав він. Під дулом Редзікового револьвера Джена показувала дорогу до слідів Тікара.

Вона безнадійно дивувалася, чому Тарзан досі не вирятував її, і серед таких думок перетискала через джунглі...

...а Тарзан сумував над утратою своєї дружини. Він споглядав на море, яке, на його думку, її поглинало.

ПЕРЕЛИВАЮТЬ НА МОРІ НАФТУ З КОРАБЛЯ НА КОРАБЕЛЬ. — Картина, яку маємо перед собою, нагадує часи другої світової війни, коли то випробувано переливання нафти з корабля на корабель на повному морі. Тепер цю практику удосконалено. Таке переливання дає змогу великим воєнним кораблям (панцирникам) оставати довго на морі й том сповнювати своє завдання, що є дуже важке. На картині бачимо аж три кораблі при переливанні нафти. Зправа це великан-літаконосць.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до ЗУАДККомітету прохається на початку листа докинути подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальців прохаємо звертатися безпосередньо до ЗУАДККомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полегдження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,287 Фута Степана, Марії і Андрія Гаркала з с. Фаліви (Сянік) від Гаркала Олексія.
17,288 Радосі Степана з с. Жерниці (Сянік) від сестри Радосі Марії.

17,289 Слободян Степана с. Івана і Теклі з с. Красна (Зборів) від Прейма Івана с. Михайла.

17,290 Мартнюк Малашки д. Осипа від Ващейко Стефанії.

17,291 6) Шляхтович Марії Магдалини - Миролович від Шербицької Зофії д. Юлії з дому Шляхтович.

17,292 Грибик Йосифа з с. Ямна Долішна від Даньків Софії зам. Кузьо.

17,293 Кукуруза Зофії з дому Кузьминська д. Йосифа з с. Грабова (Золочів) від Кузьминський Володимира.

17,294 Марченко Петра с.

Константина з с. Молодишчина (Київ) від Колесник Федора.

17,295 Вуйко Михайла, Ганчак Михайла з с. Воля Райнова (Старий Самбір) і з с. Ційків (Любачів) від Пахольчишин Стефанії і Яремички Івана.

17,296 Глуговська зам. Боровська Анни від брата Глуговський Петра.

17,297 Пилипишин Миколи з с. Кошів (Бережани) від Дубчак Володимира.

17,289 Циркот Марії замуж. Тирпак з с. Габів (Ясло) від Циркот Василя.

17,299 Верещинський Ілька, Турчинський Олександра з м. Горodka (Подільська губ.) від Полюга Миколи.

17,300 Проць Петра з с. Облодниць (Стрий) від Данилишин Михайла.

17,301 Землячка з Полісся з с. Стрілля, Спітово, Янів біля Пинська від Юхнюк Марії.

17,302 Проць Андрія з с. Ваньович (Самбір) від Проць Дмитра с. Івана.

17,303 а) Шпак Насті і Василя діти Онофра з с. Комарча (Сянік) від брата Шпак Степана.

Голоситись на адресу: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

В КНИГАРНІ "СВОБОДИ" МОЖНА ДІСТАТИ ТАКІ

ВИДАННЯ:

Лев Биковський: Апостол новітнього українства (Юрій Липа) 10 цт.

Лев Биковський: Україна над Океаном 15 цт.

Гайнц Грісбах-Туған: Новітнє турецьке красне письменство 30 цт.

ПОЩО ТЕРПІТИ ПЛУНКОВІ БОЛІ?

Лік під назвою "Роял Отомек Ейд Медісін" ("Королівська медицина для допомоги плуноків") є чудовим засобом для об'ляшення великого роду плункових болів. Знаменита поміч при найгостріших випадках плункових болів ("олсер"), нервових плуноків, при втраті апетиту, нестерпності, жодукових квісів, запат, газоних забурен, безсонних ночей по причині плункових болів, неможливості, нирок і печінки, й запору. Це рішуче лік найвищої якості, який продається з гарантією звороту грошей, якщо людина недовольна. Дайте собі саїдуючі й нашому плуноків ному полему в житті. "Роял Отомек Ейд" продається просто від виробника по ціні \$8.00 за пляшку, на висильковому грошовому переказу, чека або готівки. Це найкращий лік, уживаний з цілий нашія країні. Ви подікуєте нам тисячу разів, як це вже робили інші, коли скористаєте з цього оголошення.

ROYAL PRODUCTS CO., Inc. 43 Grand Street, Dept. 16, Hartford 6, Conn.

З ЗАМІТОК СОВЕТСЬКИХ ЛЕТУНІВ ПРО НАСТРІЙ ПІД СОВЕТАМИ.

Нью Йорк. — Советські летуни, поручники Пірогов і Барсов, які свого часу дезертирували з советської летунської служби і прилетіли в американську зону в Австрії, обіцяють тепер американські міста. Підчас свого побуту в Нью Йорку вони мали розмову з репортером щоденника "Новое Русское Слово", в якій між ін. замітніші такі інформації: На початку другої світової війни населення Росії було переконане, що Росія програє і що перемога Гітлера вирятую Росію з комуністичного ярма. Тому то цілі армії не хотіли воювати і переходили масово на бік ворога. "Нарід думав, що поява Гітлера тільки хвилює і що не може бути нічого гіршого від Сталіна. Однак показалося інакше. В р. 1942 почали приходити в Росію вісті про варварства німців на Україні і Білорусі. Це рішило про настрій. Коли б Гітлер не був зробив тої помилки, і не показав себе злідом і варваром, німці були б здобули Москву. Так занедбали ми єдину нагоду для скинення невинного ладу. А тепер вже такої нагоди не буде", казали летуни.

Коли запитали летунів про вулиций рух в Америці, вони загалом про місто Ричмонд, у стеїтї Вирджінія, яке вони відвідали. Це, на їх думку, мале містечко, а на вулицях сотні авт. "А тепер візьмий якийсь советський город, що підходить величючю, як Коломия, в Україні. Там двадцять тисяч жителів. А скільки там автомашин? Нам це звісне добре: шість штук. Три американських джипів і три заборані авта підчас війни від німців. Всі вони казюні — воєнні".

А. МАРГОЛІН ВЕРНУВСЯ З ЄВРОПИ.

На дилк вернувся з Європи відомий суспільний діяч і автор, бувший посол Української Народної Республіки, п. А. Д. Марголін.

НЕ ВІДОМА ДОЛЯ О. СКОРОПІСНО-ІОЛТУХОВСЬКОГО.

З приватного листа з Німеччини довідуємося про таємниче зникнення відомого українського діяча, Олександра Скоропис-Іолтуховського. П. Іолтуховський жив на перед-

містю Берліна і уже буде два роки, як він одного дня виїшов з дому і більше не вернувся. Від того часу пропав всякий слід за ним. Підозрюють, що його в Берліні могли скопити більшовицькі людолови.

ЗБОРН ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВРУЖЛИН, Н. П. — Квартальні збори Тов. ім. В. Хмельницького, під. 158, відбулися в п'ятницю, 4 березня, в годині 8 ввечір, в У. Н. Домі, 216 Гренд ул. Просимо членів прийти на збори, бо маємо багато важних справ до поладження. — М. Кіт, рек. секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис "Свобода".

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЯ ЖУРАТ, яка тільки що приїхала з краю, шукає свого мужа

АНДРІЯ ЖУРАТ, який меплав в 1932 році в Нью Йорку під ч. 88 Norfolk St. Покоить в домі зі селом Мокра, пов. Сянік, коло Загіря. Хто знає про нього, або ніякий, прошу зголоситися на мою адресу:

MARIA JURAT c/o Anna Czech, 336 Elm St., New Britain, Conn.

ДІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КАЛЕНДАРІ НА 1949 РІК. Календар-Альманах У.Н.С. ... \$1.00 Народний Календар (красний) 1.00 Календар Праці з Брауні ... 75 Календар Провінції ... 1.00 Кал. Укр. Родина ... 65 Кал. Українського Голосу ... 60 Кал. Альманах Н. Шляху ... 60 Кал. Веселий "Ліс", "Минити" 45 Хто замовляє більше двх календарів пересилати не платить. Як менше то додайте 10 ц. на один календар.

SURMA 11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

РЕАЛЬНОСТІ

НА ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТІ

1 акер землі, 2 доми, один на 6 кімнат, другий на дві великі кімнати і гараж. Також 2 інші нові будинки: Молодий сад, 53 дерев. Додік з ренти і саду \$600 річно. Реальності ці в East Brunswick, N. J. Голоситись:

MIKE WERCHOLAK R. F. D. 1, New Brunswick, N. J.

Comfortably air conditioned

Lutwyn & Lutwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, N. J. and IRVINGTON, N. J. Essex 4-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУРЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК зааряджує погребення по \$150 ціна так низька як ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN FUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel.: MEtrose 4-4878